

# L'argot dels esports

PERE ORTÍS

**E**ls locutors d'esports s'adrecen a masses d'oïdors, que estan pendents de la seva paraula amb frenètica expectació, fet que marca la transcendència del llenguatge que se'ls parla. De tots els angles resta palès que aquest llenguatge ha de ser net, ha de ser de trinca, ric sense embafament, que vol dir amb gust i en la deguda mesura, adoctrinador del bon i del bell català. Amb aquest gloriós bagatge faríem un què que tindria una transcendència enorme en la millora ciutadana de la llengua catalana, faríem un pas de gegant endavant en la normalització de la nostra dissortada llengua. Tant de bo que aquestes consideracions arribessin als nostres locutors i se les prenguessin seriosament i amb la deguda responsabilitat.

Abordem el tema perquè veiem que, en la pràctica, tant la neteja com la riquesa de la llengua no hi atenyen el nivell desitjable, en els esports; d'altra banda, un nivell afable i que no ha d'espaventar ningú. Diríem que hi va haver una falla de base, que amb el temps s'ha consolidat fins a fer adquirir carta d'autenticitat a certes paraules i a certes expressions de clar manlleu castellà i, a més, innecessàries. I és que la iniciació dels programes d'esports en cert aspecte vingué de cop i volta, com l'inici de funcionament dels mateixos mitjans en català, i foren escollits, no pot ser descartat que cuita-corrents, per al càrrec de locutors persones que no feien el pes pel que fa a una llengua neta, genuïna i rica, ampla a tot el que dona; diríem que alguns d'aquests locutors tenien el cap brunzit, de durant tants d'anys, de les expressions castellanades utilitzades de cara al terreny de joc. Aquesta generació havia estat injustament privada del bon català, en tot ordre de la vida, i no havien sentit allò genuí amb què encara s'expressava la lleva anterior. Qui en tenia la culpa? Cap de les nostres generacions. La tenien els

quaranta anys de dictadura i d'indecent persecució de la nostra llengua. Bé, redimim-ne allò que puguem, amb bona voluntat. Allò que, sortosament, encara fa la viu-viu, ni que sigui en boca dels jans més decrepits.

Quan començaren a emetre TV3 i Catalunya Ràdio es produí el fenomen que dèiem. Els qui sabien de futbol, de la petanca i de llançar la javelina foren invitats a la feina de radiodifondre els esports i, desconeixent alguns termes i expressions dels clàssics i tradicionals, recorregueren, inconscientment, o temporalment, a manllevar del castellà que sempre havien sentit, o parlat ells mateixos. Amb precaució i bona voluntat, exposaré ara alguns d'aquests manlleus innecessaris que, a parer meu, haurien de ser substituïts pels legítims i tradicionals estils de dir nostrats.

El primer és \**golejada*, traducció servil del castellà «goleada». Sempre havíem dit a tot Catalunya, *pana* o *panadera*. *Clavar pana*. *Set a zero, quina pana!* *El Madrid ha clavat panadera al Rayo Vallecano, 4 a 0*. I remarco que *pana* i *panadera* eren dites a tot Catalunya, i en molts llocs encara les diuen, col·loquialment. Això ho remarco perquè hi ha algun eminent lingüista que diu que jo vull imposar l'argot de l'Urgell a tot Catalunya, i és ben fals. Simplement, ofereixo solucions ben catalanes per a substituir els barbarismes arrelats, siguin d'on siguin, que és força millor adoptar locucions catalanes, vinguin d'on vinguin, que no voler cedir amb tossudes castellanades. I encara vull remarcar que en català existeix el verb *empanar*, que vol dir esclafar sota un pes. I que quan teníem una avaria amb l'auto, per la carretera, dèiem *hai fet pana*, o *hai punxat*, i no he «pinxat», com diuen alguns. A parer meu, fins seria més bo *golada*, que «golejada», ja que *golada* és paraula ja existent

que vol dir una altra cosa molt diferent, sí, però n'hi ha tantes, així, en català. *Golada*, com diem *gentada*, *ocellada*, *socolada*, *aigualada*, *ratada*, quan n'hi ha molts. També hi és molt bo *apallissar*, *clavar pallissa*. Si us plau, eixamplem la llengua, que la tenim prou rica, no ens encarcarem amb manlleus que l'empobreixen, no s'hi val a utilitzar, incondicionalment, inapel·lablement tan sols «golejada»! El Fabra no el registra. El Moll registra *panadera*. *Pana* també vol dir vellut o pelfa.

La segona és «donar la volta al marcador», «dar la vuelta al marcador». Per: *capgirar el marcador*. *A l'inici de la segona part, el Llevant capgirà el marcador*.

Com també fer gol «donant-se la mitja volta», «dándose la media-vuelta». Per: fer gol *miggirant-se*. *El davanter marcà miggirant-se*.

«Atrapar», així sense complement de nom o de pronom. Per: *blo-car*. Era allò que hom deia abans: *El porter l'ha blocat*. *Com bloca, aquest porter!* O: *L'ha aturat, llançant-se*. *Quina aturada!* *Quina llançada!* Tot s'ha perdut.

«No arriba», «no llega». Per: *no hi arriba*. *El davanter no hi ha arribat*. *Corre i no hi arriba*.

«Amagar», servil del castellà «amagar», que vol dir: fer veure que... En català *amagar* només vol dir *escondir*. Per tant, cal dir: *L'extrem fa veure que xuta i s'escapa amb la pilota*.

«Despejar, despeje», no és català, en absolut. Cal dir: *esbandida* o *desembaràs*. *Quina esbandida, noi, el defensa!* *El migcampista desembarassa la situació*. ♦